

Introducció a la criminologia

Judit Xufré Calafell

Introducció

Aquest curs ofereix una visió panoràmica i rigorosa de la criminologia com a ciència multidisciplinària. Al llarg de les sessions, explorarem no només el concepte de delictes des de l'òptica legal, sinó també les causes socials, biològiques i psicològiques que porten a la conducta criminal. Analitzarem com ha evolucionat el pensament criminològic, des de les teories clàssiques fins als reptes actuals com la ciberdelinqüència i la victimologia moderna, fomentant sempre un esperit crític i una comprensió profunda de la realitat social.

Objectius

- Comprendre la criminologia com una ciència empírica i independent del dret penal.
- Analitzar les principals escoles de pensament (Clàssica, Positivista, Chicago, etc.) i la seva influència en les polítiques actuals.
- Identificar els factors de risc i de protecció davant del fenomen criminal.
- Estudiar el paper de la víctima i l'evolució dels sistemes de prevenció i càstig.
- Debatre sobre els nous perfils delictius en l'era digital.

Programa

- Sessió 1: Fonaments. Definició i la criminologia com a ciència interdisciplinària.
- Sessió 2: L'Escola Clàssica. Beccaria i el contracte social (el balanç cost-benefici).
- Sessió 3: L'Escola Positivista. Lombroso i el determinisme biològic.

- Sessió 4: Teories Sociològiques (I). L'Escola de Chicago i l'ecologia del delictes.
- Sessió 5: Teories Sociològiques (II). L'Anòmia i la Tensió (Durkheim i Merton).
- Sessió 6: Teories del Procés Social. Aprenentatge social i etiquetatge (Labelling approach).
- Sessió 7: La Recerca en Criminologia. El mètode científic aplicat a l'estudi del crim.
- Sessió 8: Violència Estructural i Gènere. Anàlisi i prevenció des d'una perspectiva social.
- Sessió 9: Ciberdelinqüència. Estafes i setge en l'entorn digital.
- Sessió 10: Victimologia. Evolució de la víctima: de l'oblit al paper central.
- Sessió 11: Teories de la Prevenció. Dissuasió vs. intervenció social.
- Sessió 12: Penologia i Presons. Retribució, rehabilitació i el model espanyol.
- Sessió 13: Perfilació Criminal (I). Introducció a la psicologia aplicada a la investigació.
- Sessió 14: Perfilació Criminal (II). Anàlisi de casos reals i tallers pràctics.
- Sessió 15: Conclusions i Debat final. El futur de la seguretat i la justícia.

Metodologia

El curs es basarà en una metodologia activa i participativa adaptada al perfil de l'alumnat sènior. Cada sessió combinarà una explicació teòrica amb el suport de materials audiovisuals, seguida d'un temps de debat i anàlisi de casos pràctics o notícies d'actualitat per connectar els conceptes amb la realitat quotidiana.

Bibliografia

- Beccaria, C. (1764). Dels delictes i de les penes.
- García-Pablos de Molina, A. (2014). Criminología: Una introducción a sus fundamentos teóricos.
- Sutherland, E. H. (1939). Principles of Criminology.
- Cid, J. i Larrauri, E. (2001). Teorías criminológicas.